

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 194. An impedimentum hoc incuratur ab ignorantibus illud tali crimini annexum, adeoque laborantibus ignorantia juris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

Quæst. 192. An requiratur, ut machinatio moris sit efficax, morsque actû secuta.

Resp. Affirmativè; Adeoque non sufficit occisionem attentatam, mandatum & consilium ad eam datum, si ea non evenierit; Sanch. n. 7. Laym. cit. n. 1. Pirh. n. 24. Castrop. cit. n. 4. cum Gl. in cit. c. si quis vivente. v. occidisse. unde licet quidam textus faciant mentionem solius machinationis, ita tamen intelligendi sunt; cum leges pœnales de crimine perfectò & consummato debeant intelligi, nisi aliud constet, & verba cum effectu accipienda sint. c. relatum. de cler. non resid. Pirh. Laym. ll. cit.

Quæst. 193. An & qualiter requiratur, ut occiso fiat intentione contrahendi matrimonium cum conjuge superstite.

1. Resp. ad primum: Affirmativè; leges siquidem statuentes hoc impedimentum intendunt impedire, ne quis propriam vel alienam conjugem occidat ex desiderio alterius matrimonii contrahendi; unde dum is non est finis hujus decisionis, sed alius. V. G. ut quis liberius vacet libidini; ut liberet se à vexa, quam patitur à conjuge &c. hoc impedimentum locum non habet. D. Thom. in 4. d. 37. q. 2. a. 2. Sanch. cit. d. 78. n. 13. Gutt. n. 16. Castrop. n. 5. Laym. n. 2. Pirh. n. 25. Ponc. l. 7. c. 45. n. 5. quamvis tamen in foro externo, dum occisor vult ducere conjugem superstitem, præsumatur commisisse eadem ex intentione contrahendi matrimonii, & quidem cum hæc determinata, Sanch. n. 19. Gutt. n. 23. Castrop. n. 5. Pirh. num. 25.

2. Resp. secundò: Intentio hæc contrahendi matrimonii debet ferri in personam determinatam, ita ut non contrahatur hoc impedimentum, si quis conjugem occidat desiderio contrahendi aliud matrimonium, absque tamen determinatione personæ. Castrop. Laym. ll. cit. Sanch. n. 18. Gutt. num. 22. Contrahi tamen illud censent Sanch. & Gutt. si fiat occisio animo ducendi unam ex filiabus Petri; quod tamen ait Castrop. non carere difficultate; quia adhuc sunt intentæ indeterminatæ, cum qua indeterminatione matrimonium subsistere nequit.

3. Resp. tertio: Requiritur videtur intentio contrahendi matrimonium determinatè, cum relicta conjuge occisi; ita indicat Castrop. n. 5. ad initium. item, ut hæc sit conscia & particeps cædis, ita ut, si occidas maritum Cajæ insciâ Cajæ, animo tamen ducendi eam, non impediaris eam ducere. Laym. n. 2. in fine.

4. Resp. quartò: Intentionem hanc extrinsecus manifestatam esse requirunt Ponc. n. 4. Gasp. Hurt. d. 23. diff. 1. n. 3. eò quòd aliàs Ecclesia, quæ de internis non judicat, non possit punire dicta inhabilitate. Contrarium rectius sentiunt Sanch. n. 19. Gutt. n. 23. Castrop. n. 5. in fine. eò quòd factum dum hac vel illa ratione punitur ab ipsa lege, & non per sententiam, non sit opus constare de intentione, ut patet in pluribus exemplis. V. G. dum Clem. 1. de heret. excommunicantur Inquisitores ex odio vel amore facientes reis injustitiam. Quamvis ut dictum, ista intentio semper in foro externo præsumatur adfuisse.

Quæst. 194. An impedimentum hoc incurrat ab ignorantibus illud tali crimini annexum, adeoque laborantibus ignorantia juris.

1. Resp. Non convenire in hoc AA. affirmativa, pro qua Krimmer in 4. decret. n. 1011. citat Matth. de Moya in select. 99. Theol. mor. tr. 4. de Sacram. q. 14. §. 3. n. 15. & Castropalaum. Tom. 4. d. 4. de sponsal. p. 12. n. 11. (ubi tamen is de hac ignorantia juris nihil, sed solum de ignorantia facti, quæ delinquentium unus ignorat complicem esse conjugatum) quibus quoque adhæret Wiestn. de impedimentis conjugior. p. 2. a. 15. n. 20. hæc, inquam, sententia affirmativa hæc habet fundamenta. Primum sumitur à paritate, nimirum quòd inhabilitas dirimens matrimonium incurrat ab ignorante affinitatem, cognationem carnalem vel spiritualem, Secundum ex absurdo, quòd hinc sequi videtur, nimirum quòd, si non contrahatur dicta inhabilitas ab ignorante istam annexam delicto, etiam non incurrat ab eo, qui inculpabiliter tempore, quo committitur delictum, non recordatur illius; siquidem in ordine ad excusandum à pœna (qualis juxta adversarios est dicta inhabilitas) inadvertentia, oblivio & ignorantia omnino æquiparantur. Suar. Tom. 5. in 3. p. d. 4. f. 8. n. 11. Sanch. in sum. l. 4. c. 22. n. 18. Tertium, quòd hoc impedimentum non sit principaliter pœna; cum principaliter inductum sit ad avertendum machinationem cædis spe matrimonii cum superstite contrahendi; quòd autem pœna non incurrat ab ignorante illam annexam delicto, procedat solum in casu, quo est pœna principaliter, ne aliàs quoque dicendum, inhabilitatem non incurri ex affinitate ex delicto ab ignorante illam huic delicto annexam. Ac denique, quòd consuetudo Ecclesiæ, praxis & stylus curiæ, prout testatur Corrad. in pr. disp. Apostol. l. 8. c. 9. §. 17. non permittat contrahere reos hujus criminis, etsi alter contrahentium id impedimentum ignoravit; & certè rariùs hoc impedimentum contraheretur, si non contraheretur, nisi à scientibus illud annexum huic crimini, cum pauci id sciunt.

2. E contra non incurri hoc impedimentum ab ignorantibus, illud tenent Palud. in 4. d. 34. q. 1. n. 17. ubi etiam, quòd requiratur scientia hujus impedimenti ex parte atriisque delinquentis, Ferdinandez. in medul. cas. p. 3. c. 16. sect. 5. Baucius in miscell. cas. Tom. 2. opus. 1. q. 176. Sententiæ hujus fundamentum primum est, quòd pœnæ per leges ecclesiasticas impositæ non incurrantur ab ignorantibus eas annexas delicto (quidquid sit de eo, quòd in foro externo juris clari scientia potius quàm ignorantia præsumatur) ut patere ajunt in ignorante censuram annexam suo delicto, qui nec illam, nec peccati reservationem incurrit, ut docent Sanch. in sum. l. 2. c. 8. n. 5. Castrop. Tom. 4. tr. 23. p. 15. §. 2. & alii apud Moya. n. 16. & specialiter, quòd reservatio non incurrat ab ignorante illam, quando inducitur in pœnam delicti, docent plures apud Moya. n. 11. & in specie Sanch. l. 9. de mat. d. 23. n. 18. quòdque simpliciter nulla incurrat reservatio ab ignorante illam, docent plures cum Dian. p. 6. tr. 6. resol. 62. Thom. Hurt. Tom. 2. var. resol. tr. 12. c. 1. n. 1123. dicta autem inhabilitas non minùs quàm censuræ, privatio juris petendi debitum conjugale, habeat rationem pœnæ; & lex statuens hoc impedimentum sit lex pœnalis (qualis est, quæ imponit pœnam ob culpam delicti; Pereyr. in lucidar. n. 195.) ut citatus à Krimmer. n. 1016. tradit Castrop. p. 1. tr. 3. d. 2. p. 7. n. 4. ubi: lex pœnalis est, quoties in pœnam delicti imponitur, uti contingit in irritatione matrimonii ob uxoricidii vel adulterii crimen cum promissione

missione matrimonii; item *ibidem* dicens; ex toto hoc tit. constare, impositum hoc impedimentum in pœnam delicti commissi, sicut est nullitas electionis ob Simoniam; idem ferè ait Sanch. l. 7. de mat. d. 5. n. 7. ubi, quòd à lege ecclesiastica impositum in pœnam delicti & ad præcavendum &c. ad eoque simul esse medicinale præservationem ad præcavendum nimirum adulterium & uxoricidium, qualiter l. 9. d. 32. n. 13. negat excommunicationem esse pœnam simul & medicinam. Sed neque opponi potest disparitas inter censuras & hoc impedimentum, quòd censura requirant contumaciam; adeoque mirum non sit, quòd non incurrantur ab ignorantibus illas annexas delicto; nam etsi incurfuro illas requirant contumaciam, ea tamen non supponit essentialiter monitionem aut comminationem pœnæ ab homine factam; siquidem fallit in censuris latæ sententiæ generaliter à jure, quibus incurrendis sufficit monitio & comminatio legis ipso facto imponentis delinquenti censuram. Sed & hæc monitio & comminatio legis præcedit etiam delictum; cui annexum impedimentum criminis; adeoque & hic est contumacia.

3. Respondent quoque satis plausibiliter hujus secundæ sententiæ AA. ad opposita fundamenta. Ad primum negando paritatem, dicunt, inhabilitatem natam ex cognatione vel affinitate non esse pœnalem; adeoque mirum non esse, quòd incurratur ab ignorante. Imò nec affinitatem, quæ est ex copula illicita, adeoque ex delicto, non reddere inhabilem pœnaliter; cum eodem modo inhabilitaret, etsi copula non conjugalis esset licita; similiter inhabilitatem ad contrahendum clandestinè inductam à Trid. non esse pœnalem; cum antee-

denter & ante omnem actum illicitum commissum ab his, qui volunt contrahere inducatur; inhabilitas autem ex crimine non afficit criminosos antecedenter ad omne illorum crimen, sed supponit delictum ab iis commissum, & quidem perfectum & consummatum. Ad secundum admittunt, quòd peccans pœnâ non cognitâ, dum sit delictum contra legem pœnalem non incurtere pœnam; quia non peccat contra legem pœnalem quâ talem. Ad tertium dicunt, quòd, si deficeret à ratione pœnæ primariò & principaliter talis ideo; quia lex inducens hoc impedimentum, id facit ad cavendum & absterrendum à machinatione mortis conjugis, omnes pœnæ, quæ infliguntur ad vindictam publicam, nimirum ad infligendum aliis terrorem, & ad præcavenda deinceps talia delicta, deficerent à ratione pœnæ primariò & principaliter intentæ; ad hæc, esto, non esset pœna principaliter spectato sine legislatoris, esse adhuc talem spectato sine legis; qui fines sæpe sunt valde diversi, ut patet in fine artis & fine artificis, præcepti & præcipientis; dum autem est pœna principaliter ex fine legis, procedere dictam regulam: pœna non incurritur ab ignorante illam. Ad postremum dicunt, non magis per hanc opinionem creari præjudicium sacris tribunalibus Romanis, quàm per opiniones negantes hic & nunc opus esse dispensatione, creatur præjudicium Pœnitentiariæ & Datariæ.

Aque ex his vides, tamen si sententiæ affirmans incurri hoc impedimentum ab ignorante sit communior, ut testatur Laym. l. 1. sum. tr. 5. p. 1. c. 5. n. 8. etiam fortè, ut Krimer. n. 1024. cum aliquo excessu autoritatis majoris; eâ tamen non obstant, manere sententiæ neganti suam probabilitatem; cum opposita non excedat probabilitatem.

TITULUS VIII.

De conjugio leproforum.

Quest. 195. An & quale impedimentum præstat lepra matrimonio contrahendo.

1. **R**esp. primò: Neque impedimentum dirimens, neque impediens matrimonio contrahendo præstat lepra, sive uterque futurorum conjugum, sive alter eorum solus sit leprosus; nullo enim jure ab in eundo matrimonio arcentur, sed liberè id contrahere possunt, si ipsi velint, prout habet expressus textus. c. 2. h. t.

2. Resp. secundò: Ob supervenientem lepram sufficiens datur causa dissolvendi sponsalia de futuro juxta textum quoque expressum c. fin. h. t. & dicta à nobis in antecedentibus; q. 69. n. 2. uti idem cum communi dictum de aliis morbis contagiosis & infirmitatibus incurabilibus. Si tamen sanus velit ea dissolvi; non enim ipso jure hæc dissolutio inducta; ita ut, si sponsus superveniente sponsæ de futuro leprâ aliâve infirmitate, velit nihilominus inhaerere contractui sponsalicio, sponsa non possit resiliere. Pirh. h. t. n. 1. cum communi; cum hæc sponsalium dissolutio inducta & permissa, non in favorem infectæ, sed in favorem solius sani, in cujus odium retorquenda non est, juxta reg. 61, in 6.

Quest. 196. An & qualiter lepra similis-ve morbus obstat indissolubilitati matrimonii contracti.

1. **R**esp. primò: Indubitatum est, matrimonium consummatum copulâ carnali ob supervenientem lepram nulla potestate humana solvi posse, utpote jure divino indissolubile quò ad vinculum. Matth. 19. vers. 7. patetque ex c. 1. §. quoniam. h. t.

2. Resp. secundò: Sed neque matrimonium ratum tantum ex ea causa supervenientis lepræ, quò ad vinculum conjugale dirimitur ipso jure; cum ea vis dirimendi illud soli professioni religiosæ concessa reperiat; c. 2. §. 7. de convers. conjugat. & ita teneat AA. Sed neque his obstat textus. c. fin. h. t. ubi dicitur, quòd superveniente lepra in uno conjugum, alter ad eam accipiendam cogi non debeat, cum nondum inter eos matrimonium fuerit consummatum; cum ibi per *To consummatum*. non intelligatur consummatio, quæ fit per copulam carnalem, sed ea, quæ per consensum de præfenti præstitum perficitur & consummatum matrimonium quò ad essentiam; pro ut ad c. c. Host. in fine. Abb. n. 3. caterique interpretes; proinde, dum dicitur, superveniente leprâ sponsæ, sponsum ad eam ducendam non cogendum, patet textum illum